21-én 84 éves korában Budapesten meghalt. A boldogult hült tetemeit Ráczkevén helyezték örök nyugalomra. *Radnóti Dezső* az Erdélyi Kárpát-Egylet főtitkára életének 38. évében elhunyt. Katkovni és vognini idősb *Chotek Rezső* gróf, cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag, földbirtokos, az Országos Erdészeti Egyesület alapitó tagja Futtakon, deczember hó elején 81 éves korában meghalt. Béke hamvaikra!

Köztelek Zsebnaptár 1904-re. *Rubinek* Gyula és *Szilassy* Zoltán OMGE. titkárok szerkesztésében immár 10-ik évfolyama jelent meg a *Köztelek Zsebnaptárnak.* A naptár állandó tanácsadója óhajt lenni a gazdáknak a gyakorlati gazdálkodás terén s igyekszik hozzáférhetővé tenni a gazdasági tudomány minden ágában mutatkozó haladás eredményeit. Az izléses kiállitásu s praktikus berendezésü naptár, a melyet mezőgazdasági kérdésekben tanácsot kereső olvasóinknak melegen ajánlunk, 3 K. 50 fillérért bármely könyvkereskedés utján megszerezhető.

A **„Magyar Fürdők Naptára“**, melyet Vasvári Aladár és Radó Sándor szerkeszt, a rendes naptári részen kivül tartalmazza az összes hazai gyógyfürdők, természetes ásványviz-források, klimatikus gyógyhelyek, nyári üdülőhelyek, turista-telepek, vizgyógyintézetek és szanatóriumok részletes leirását. A szerzők azt a hazafias czélt tüzték maguk elé, hogy a magyar fürdőket és ásványviz-forrásokat megismertetve, a hazai közönséget feléjük tereljék. A 320 oldalra terjedő diszkötésü munka bolti ára 2 K. Megrendelhető a „Magyar Fürdők Naptára“ központi irodájában Budapest József-körut 9.

A „legelő erdők“ és „ligetes legelők“ körül forgó vitához.

Berendi Béla a „Magyar Erdész“ f. é. 17. számában „Néhány szó a ligetes legelők tárgyában“ czimen ujból foglalkozik azzal a kontroverziával, a mely e tárgyban közte és alulirott között az Erdészeti Lapok f. é. VIII. füzetében megjelent „Helyreigazitás“ czimü nyilatkozatából kifolyólag felmerült, melynek egyes kifejezéseit a helyreigazitást követő megjegyzésekben visszautasitottam.

Berendi ujabb közleményének reám vonatkozó részét az alábbiakban idézem:

Amint a helyreigazitást követő „néhány megjegyzés“-ből olvasom, Bund szándékomat félreértette és tiltakozott azon bizonyára csak képzelt feltevésem ellen, hogy ő ama fentebb már emlitettem két fogalmat szándékosan felcserélte volna. Bár felette csodálkozom, hogy Bund ezt vélte kiolvasni, csodálkozom azért is, mert a „Helyreigazitás“-omat több szaktársam ismételten elolvasta s reájok a czikk ezt a benyomást nem tette. No de hát a felfogás különböző és arra való a szó és irás, hogy uri emberek megértsük és megértessük egymást. Én egész őszintén kijelentem, hogy helyreigazitásomnak nem volt

más czélzata, csak az, hogy e két már emlitettem fogalom, amint czikkem második bekezdésének végén mondom „*össze ne tévesztessék*“, vagyis fel, illetve helyesebben „*össze ne cseréltessék*“. Ez az észrevételem vonatkozott Bund czikkére. Ha ő felszólalásomat ezek után mégegyszer elolvassa, látni fogja, hogy annak utolsó hat bekezdése nem is vonatkozhatik ismertetésére, mert ott a kérdést általánosságban, minden vonatkozás nélkül közleményére, tárgyalom és a jövő időt csak azért nem használom, mert az indikativ plasztikusabb. És igy az elferdités szót csakis arra érthettem, a ki a *ligetes legelő* eszméje iránt viseltetendő köteles tisztelettel össze nem egyeztethető módon, ezt az általam ismertetett gazdasági alakzatot rosszhiszemüleg és szándékosan igyekeznék elferditeni, azzal a czélzattal, hogy azt más elnevezés alá és annak javára jogtalanul felhasználja. Hiszem, hogy ez a szándék minden tisztességes ember, s igy Bund Károlytól is távol áll.

Ugy hiszem, hogy nem kell bővebben indokolnom, miért tartottamszükségesnek a „helyreigazitást“ követő megjegyzéseimben Berendinek egyes félreérthető kifejezéseit visszautasitani, bár az a kalandvágytól mentes, komoly irányzat, a melyet hivatásom betöltésénél, ugyis mint az Erdészeti Lapok szerkesztője, érvényesiteni igyekszem, talán további nyilatkozat nélkül is tisztázott volna annak a gyanujától, mintha bármely közleményemben, különösen azonban egy idegen állam erdőtörvényét egyszerüen ismertető közleményem során tett egyik mellékes és közönbös megjegyzésemben, a melyben alkalmat vettem, hogy Berendinek a legelőkérdés körül kifejtett irodalmi tevékenységéről megemlékezzem, szakkifejezések félremagyarázásával foglalkoznék.

Mindazonáltal készséggel tudomásul veszem Berendi Béla szavainak hivatkozott soraiban foglalt magyarázatát.

Ugyancsak az általam szerkesztett lap irányzatának komolysága természetszerüen kizárja azt is, hogy Berendi helyreigazitására az Erdészeti Lapok f. évi VIII. füzetében tett megjegyzéseimnek czélja más lett volna, mint a félreértésre okot adó kifejezéseknek, a köztünk ez ügyben felmerült kontroverzią további kiélesitését nem czélzó, tárgyilagos visszautasitása, amint nézetem szerint e hitre megjegyzéseim szövege nem is ad okot.

Ami már most a felmerült nézeteltérés lényegét illeti, idézem Berendi ujabb közleményéből Fankhauser következő szavait: „Bald findet man die Bestockung in sehr räumlichen Stand mehr oder minder regelmässig über *weite Flächen* zerstreut.“ Majd később: „An anderen Orten dagegen steht der Holzwuchs mehr in geschlossenen Horsten vereinigt und breiten sich zwischen diesen grössere offene Weideflächen mit einem dichten Rasen nahrhafter Gräser aus.“

Ime a két gazdasági alak. Mindkettőnek a neve Wytweide, Weidewald, bestockte Weide. A berni erdészeti egyesület gyülésén Morel és Müller előadók ellentétes nézeteket vallanak a legeltetés kérdésében. A nézetek eltérését Fankhauser arra vezeti vissza,

hogy nem külömböztetik meg az emlitett két gazdasági alakot, hanem egyaránt Wytweide-nek nevezik. A fogalmak szigoruan tisztázva tehát a Svájczban sincsenek.

Ezt állitottam „megjegyzésemben“, erre alapitottam a legelőerdő szó használatát a svájczi erdőtörvény ismertetésében, nem is sejtve, hogy ezzel Berendi Bélát, a kinek nevét ott tisztán előzékenységből és elismerő módon emlitettem fel, oly messzemenő, meg nem történt támadások ellen is védekező nyilatkozat tételére provokálom.

Egészen más kérdés azután az, hogy vajjon melyik gazdasági alakzat a czélszerübb. Ennek taglalására a svájczi erdőtörvény rövid ismertetése alkalmából kitérni egyáltalában nem óhajtottam.

Más, általam a svájczi erdőtörvény ismertetése révén érinteni szintén nem szándékolt kérdés továbbá az, vajjon nem mutatkozik-e czélszerünek az eltérő tulajdonsággal biró, erdőtörvényünk szempontjából is megkülömböztetve elbirálandó két gazdasági alakzatot külön-külön névvel is illetni.

Mindkét kérdésre vonatkozó nézetemet, bizonyos, még tisztázandó (de azóta már részben tisztázott) részletek fentartásával, tömören jeleztem az Erdészeti Lapok 1902. évi VIII. füzetének 912 oldalán levő szerkesztői jegyzetben. Ottani nyilatkozatom, azt hiszem, nem alkalmas arra, hogy az egyenletes ritkitásu legelőerdő feltétlen barátai és a ligetes-legelőket elitélők soraiba állitson, de talán annak a látszatnak keltésére sem alkalmas, mintha eltérő fogalmak megkülömböztetett elnevezésétől idegenkednék. Hiszen magam mondom ott oly időben, a mikor még nem is sejtettem, hogy a svájczi erdőtörvény ismertetésével foglalkozni fogok, hogy *„ezen régebbi alakzat számára,* a meddig szükségből alkalmaznunk kell, megtarthatnók annak mostani nevét (legelőerdő), a melyben az erdő szó jelzi, hogy ez tulajdonképpen mire való terület, a mely csak ideiglenesen szolgál a legelőnek.“

Természetes, hogy mindaddig, a mig az elnevezésekre vonatkozó ez a nézet *általános elfogadásra nem talál*, a mig, a mint meggyőződtem, a Svájczban sem tisztultak e tekintetben még teljesen a fogalmak, a *svájczi erdőtörvény ismertetésénél* a legelő-erdő szó általánosabb értelemben való használatát aggályosnak nem tartottam.

Egyebekben pedig ezen szakkérdést talán czélszerübb lesz oly alkalommal bővebben tovább fejtegetni, a midőn az a személyes vonatkozásnak még látszatával sem bir. E tekintetben teljesen csatlakozom Berendi legujabb czikkének befejezésében foglalt ama felhivásához, hogy „cseréljük ki eszméinket, de ne ragadtassuk el magunkat szenvedélyünk által.“ Csatlakozom abban a tudatban, hogy én sem ebben, sem más kérdésben a szenvedély által nem vezéreltettem magamat. *Bund Károly.*

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

A m. kir. földmivelésügyi minister ifj. *Szaltzer* Lajos végzett erdészakadémiai hallgatót a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába, a bustyaházai erdőhivatal kerületébe, ideiglenes minőségü m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi minister *Günther Frigyes* erdőgyakornokot a bányászati és erdészeti akadémia erdészeti vegytani és talajtani tanszékéhez tanársegéddé nevezte ki.

*

Stark Dezső, az esztergomi főkáptalan volt erdőgondnoka, gr. Jankovich László verőczemegyei (Suhopoljei) uradalmának főerdészévé neveztetett ki.

Szücs Elemér m. kir. erdész a nagyenyedi Bethlen-főiskola főerdészévé választatott meg.

*

II. Vilmos német császár szeptember havi bellyei vadászatai alkalmából *Fischer-Colbrie* Emil, *Mahr* Károly és *Haring* Vilmos fhgi főerdészeket a IV. oszt. koronarenddel tüntette ki.